

Razgovor s Lelom Margetić i Perom Kvirgićem uoči njihova nastupa u predstavi "Stilske vježbe" u Hrvatskoj kazališnoj kući u Zadru

Pero Kvirgić i Lela Margetić izvode isti kazališni komad već preko 38 godina. "Stilske vježbe" su i ovog četvrtka, 9. veljače, u Hrvatskoj kazališnoj kući u Zadru izveli jednako dobro kao što smo to od njih i očekivali. Publika je bila oduševljena, a svoje oduševljenje pokazali su velikim pljeskom, zbog kojeg su se glumci nekoliko puta morali vraćati na pozornicu. Mi smo prije same predstave odlučili porazgovarati sa "stilskim duom", a evo što o svom bogatom iskustvu, kazalištu i "Vježbama" kažu Lela i Pero.

U ovoj predstavi nastupate već 38 godina, no izjavili ste nedavno da imate tremu prije predstave? Kako to tumačite?

LELA: Da, da svaki put imamo tremu. Koji put malo manju, a koji put bome.. Evo nedavno smo imali proslavu 38. obljetnice "Stilskih vježbi". I Pero i ja bili smo izrazito nervozni. Ja sam čak zapela u tekstu na sceni i svi su primijetili. Ali, zapravo publika voli kad se to glumcu dogodi, publika to ne zamjera glumcu. Taj časak slabosti, ta panika u očima, pa se sažali publici glumac, pa onda pokupi simpatije.

Imate li sad tremu, uoči ove predstave?

LELA: Pa, za sad još ne. Ima vremena, zapravo to uvijek dođe čovjeku kad ima malo povišeno raspoloženje. Pogotovo jer ova predstava zahtjeva golemu koncentraciju, maksimalnu, i onda je uvijek jedna doza uzbuđenja prisutna. Da li je sada to trema ili.

PERO: Budući da nemamo šaptača, onda se moramo uzdati sami u sebe i u vlastitog šaptača u sebi. Moramo se snalaziti, kao, recimo, kad se zabunimo, glavno je da znamo smisao..

LELA: Smisla puno ni nema u predstavi, u tome je problem. Stalno pričamo jednu te istu priču, samo dugim riječima. I ako umjesto određene riječi upotrijebimo neku drugu, onda se sve prevrne. Tako da moraš biti izuzetno precizan, u tome i jest težina ove predstave.

Kad već spominjete smisao, doživljavate li "Stilske vježbe" primarno kao priliku da demonstrirate glumačko umijeće igrajući više karaktera, ili je važnija razina značenja, smisla - različito tumačenje stvarnosti?

PERO: E, pa gledajte. Ne radi se tu samo o varijacijama. Radi se o komunikaciji. Recimo, mi dok pričamo jednu najbanalniju priču. O jednom mladiću u tramvaju, i tako dalje. I to pričamo na bezbroj načina.

LELA: Na 40-ak.

PERO: Ima jedna rečenica iz predstave: O čemu se ne može govoriti, o tome treba šutjeti. Dakle radi se o tome, da mi pokušavamo nešto izreći riječima. Međutim, budući da je riječ o tome da sve počinje od riječi, ni riječ nije dovoljna. Uvijek u komunikaciji zapinjemo, pa se pitamo poslije u pauzama, nakon svake varijacije mi se zagledamo u publiku, jedan u drugoga, da li je to ono što smo ispričali. Dakle, ne radi se samo o varijacijama, virtuoznosti itd., nego se radi o moći i nemoći riječi, ograničenosti komunikacije.

LELA: Predstava zapravo završava tako da komunikacija uopće nije moguća. Da riječ nije dostatna.

PERO: Mi završavamo sa krikovima, sa nemogućnosti govora, na kraju sa tišinom. Neartikulirano. Važna je dakle i ta virtuoznost, glumačko umijeće, ali i smisao. Bez virtuoznosti, bez zanata nema ni dobre glume, ni dobrog glumca. S druge strane morate imati, barem ja tako radim, neki smisao, značenje, kontekst. Jer ne samo ono što piše, nego ispod onog što piše postoji namjera. U riječima postoji, ono što se kaže, denotacija, tj. očitavanje onog što piše, a s druge strane konotacija, dublji smisao drugih riječi. To je malo komplicirano, ali to je tako. Za mene uvijek je to jedno istraživanje, nije samo ono što piše, pa to skidaš. Uvijek postoji istraživanje, traženje.

A vi se, gđa. Lela, s time slažete?

LELA: Da, da, apsolutno, ja se definitivno s njim slažem.

PERO: Mi se uvijek slažemo!

LELA: Jako dobro se slažemo, inače ne bi izdržali toliko zajedno.

PERO: Zato što u teatru, a vjerojatno i u drugim poslovima, mora postojati jedno uzajamno prijateljstvo. U teatru je sve na principu zaraze. Jer prijateljstvo je zarazno, zločestoća, dobrota, ljubav. Tako da se iz prijateljstva rađaju najljepše stvari.

Kako ocjenjujete današnje stanje u kazalištu i nove kazališne oblike, kao npr. veću ulogu vizualnog, na račun riječi? Je li to utjecaj TV-a, videa i sveopće prevlasti vizualnih komunikacija danas?

PERO: Televizija je prevladala i nadvladala sve. Slika je nadvladala riječ. U mojoj mladosti nije bilo ničega od ove tehnologije, osim telefona.

LELA: Bilo je i prije avangardnih predstava, nisu ništa novo, zapravo, smislili. Sve smo to već vidjeli. Ali, ja bih nešto rekla. Evo, nedavno je Pero imao jednu premijeru, "U posjetu gospodinu Greenu", u kojoj nastupaju samo dva glumca, Pero i mladi Luka Dragić. Predstava je postigla veliki uspjeh. Ljudi na premijeri su plakali. Osobno mislim da je to pravo kazalište. Možda sam konzervativna, ali ja imam na to pravo. Pravo kazalište, koje ljude vole i žele gledati, uvijek je utemeljeno na dobrom tekstu i dobrim glumcima. Volim ja i ove, kako velite, vizualne stvari, ima jako zanimljivih predstava i formi. Međutim, to ljude ne dira u srce. Nitko ne plače. Bar ja tako mislim. Živi čovjek, živi glumac, prava gluma, to je kazalište.

Kakav je to osjećaj kad izazovete suze u očima gledatelja?

PERO: Nama je to drago, znači da smo uhvatili publiku. Pri tome, jasno, mi ne potpadamo pod utjecaj publike, mi ne počnemo plakati (smijeh). Mi osjećamo publiku, bez obzira je li komedija ili tragedija. Postoji neki fluid između glumca i gledalaca. U kazalištu, za razliku od ovih elektronskih medija, postoji jedan neposredan kontakt. To je najvrjednija stvar. Publika i glumci su u jednom prostoru. U direktnom kontaktu. To je tako već nekoliko tisućljeća, vrlo je staromodno, ali, eto, traje i dalje.

Kako vi komentirate sve češće pojavljivanje estradnih izvođača u kazalištu? Severina vam je, primjerice, već prava kolegica.

LELA: To zapravo nije ništa novo. Odavno su estradne zvijezde nastupile u kazališnim predstavama, primjerice u Kazalištu Komedija, u kojem sam i ja radila. U prvim rock operama kada se vi još niste ni bile rodile, odavno. Josipa Lisac, Miro Ungar i drugi.. U kazalištu, kao u svemu, sve se ponavlja. To je sve u redu. Dosta se prašine podiglo oko Severine. No što god ona da napravi o njoj će se pisati. Ona ima potpuno pravo i zašto ne bi probala. Mišljenja sam, međutim, da je izbor Severine za ulogu barunice Glembay ipak pogrešan. Ali, to je stvar redatelja, koji će vjerojatno promijeniti Krležin tekst. Ja osobno nisam pristalica tih velikih intervencija u tekstove klasika.

Mislite li da je ipak potrebna glumačka akademija?

LELA. Ja mislim da je. Ali Severina to radi usput, njena je glavna zanimacija ipak pjevanje. To je njoj jedan mali izlet koji nju veseli, ona vjerojatno nema namjeru baviti se time. U kazalištu ima glumaca bez završene akademije, ali su jako talentirani, pa su s vremenom stekli taj status glumca. Međutim, akademija za zanimanje glumac postoji, pa bi je valjda trebao završiti onaj tko se time želi baviti.

Je li angažiranje estradnih "zvijezda" ipak podilaženje široj publici?

LELA: Kazalište se bori za publiku, i sigurno da se Mani Gotovac, kao intendant, željela u teatar dovesti i onu publiku, koja inače ne dolazi redovito na predstave. U tome je i uspjela, ali je ipak izabrala neki projekt u koji se Severina mogla lakše uklopiti. Međutim, vjerojatno ta publika neće htjeti doći na druge predstave. Ne napadam Sevu, ona je talentirana, sposobna. Ona je zvijezda. Ja je ne slušam, ja slušam šansone. Ali, priznajem da ima fantastičan uspjeh.

Da li ste za pripremanje neke uloge, npr. "Stilskim vježbama", našli nadahnuće u nekoj stvarnoj osobi, pa to onda iskoristili u predstavi? Koliko vas stvarni život nadahnjuje?

PERO: Ja radim tako da gledam oko sebe. Ono što se događa u životu, pa čak nekad ukradem neke detalje iz života. Ima jedna situacija iz predstave u kojoj se ja ogledam oko sebe, to je od jednog mog prijatelja koji voli pričati viceve protiv države, tako da se on uvijek okrene, da vidi sluša li tko.

Kakvo je to uopće zanimanje biti glumac? Teško?

PERO: Pa je, teško je. Zapravo, dosta je riskantno. Čovjek prvo mora biti zdrav i jak. Mi igramo u nemogućim uvjetima. U hodniku je hladno, na pozornici je vruće. Morate imati i sreće, da dobijete ulogu koja vam odgovara u određeno vrijeme, pogotovo kod žena, jer ima mnogo manje ženskih uloga. Glumac je sretan ako uspije. Nesretan je ako ništa ne radi. Ima slučajeva da se propiju, neki čak završe u bolnici. No, čovjek jednostavno mora biti spreman. Čovjek mora imati sređen život. Mir. Tada može svoj nemir prikazati na sceni.

Razgovarale: Marija Vuletić i Julijana Bačić (G3_05|06)